

Partij voor de Dieren

Schriftelijke vragen ex art. 51 RvO betreffende Busbrug De Binding en de natuur in Polder Westzaan

Zaanstad, 17 januari 2024

Geacht college,

Eind december j.l. ontving de raad uw raadsinformatiebrief over de busbrug De Binding¹. Uit de brief blijkt dat de beschermde natuur in Polder Westzaan (ook zonder de 24-uursopenstelling van de busbrug) heel snel aan het verdwijnen is:

“Van de 29 veenmosrietlanden (N2000-beschermde) zijn er 21 verdwenen en van de 8 overgebleven veenmosrietlanden zijn er 4 in slechte staat.”

Dit volgt uit de second opinion die, in opdracht van de ODNHN, is uitgevoerd door Witteveen+Bos, omdat de Omgevingsdienst twijfels had bij de conclusies van het eerdere onderzoek door Sweco. In de Bijlage: Toelichting op second opinion² worden voor dit verschil vier redenen gegeven, die ik hier kort weergeef:

1. Nieuwe informatie;
2. Witteveen+Bos heeft, i.t.t. Sweco, aanvullend (niet verplicht) veldonderzoek gedaan;
3. Een ander perspectief (Witteveen+Bos kijkt naar duurzame instandhouding);
4. De kritische depositiewaarde is naar beneden bijgesteld sinds de publicatie van Sweco.

In 2022 publiceerde de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli) het rapport Natuurinclusief Nederland³ (hierna: het rapport).

Om te komen tot aanbevelingen voor alle overheidslagen, maakt de Rli een gedegen analyse van de staat van de natuur en de effectiviteit van het overheidsbeleid tot nu toe. De conclusie is helder: de natuur in Nederland gaat achteruit, ondanks overheidsbeleid. Doelen worden niet gehaald, afspraken worden niet nagekomen.

De achteruitgang van de natuur en het huidige onvermogen die te keren, is dramatisch, constateert de Rli, want natuur vormt een basisvoorwaarde voor het menselijk bestaan. Maatschappelijke opgaven hangen onlosmakelijk samen met de natuur (onder andere het welbekende “*solve both or solve neither*”: pak de klimaatcrisis en de natuurcrisis in samenhang aan, anders lukt het allebei niet).

Het huidige Nederlandse natuurbeleid richt zich hoofdzakelijk op beschermde gebieden, en dat werkt niet: de instandhouding van natuurgebieden, planten- en diersoorten is sterk afhankelijk van het functioneren van landschappen buiten de beschermingsgrenzen. Bovendien zijn die beschermde gebieden onderdeel van een groter landschappelijk systeem, zoals de staat van het (grond)water, de bodem en de lucht.

Daar zitten ook precies kansen: grote ruimtelijke ingrepen bieden de mogelijkheid om gelijktijdig de kwantiteit en de kwaliteit van de natuur te verbeteren (denk aan woningbouw, herinrichting van de openbare ruimte, transitie van de landbouw).

Omdat de Partij voor de Dieren die kansen zoveel mogelijk wil benutten, heeft de fractie een aantal vragen aan het college.

Vragen

1. Heeft het college kennisgenomen van bovengenoemd rapport?
2. In het rapport wordt de achteruitgang van de natuur in Nederland, wetenschappelijk onderbouwd, geschetst.
 - 2.1. Onderschrijft het college het in het rapport geschetste?
 - 2.2. Geldt die achteruitgang volgens het college ook in Zaanstad?
 - 2.3. Zo nee, kunt u dat onderbouwen?
3. In hoofdstuk 4 van het rapport constateert de Rli dat er in ons land sprake is van een biodiversiteitscrisis.
 - 3.1. Onderschrijft het college (nog altijd) deze constatering?
 - 3.2. Is het college het ermee eens dat het natuurvraagstuk urgent is?
 - 3.3. Zo nee, waarom niet?
4. Erkent het college de zorgen van het publiek over de staat waarin de natuur verkeert, die beschreven worden in het rapport en die ook bleken uit de Inwonersraadpleging over het landelijk gebied in Noord-Holland (2023)⁴?
5. In het rapport staat de volgende passage (die uiteraard niet specifiek over Zaanstad gaat, maar ook niet níet over Zaanstad):

“Het is cruciaal om de teruggang van natuur te keren en te zorgen voor herstel. De urgentie om nu in te grijpen en onherstelbare schade te voorkomen is groot. Doorgaan op dezelfde weg, met het huidige natuurbeleid, is volstrekt onvoldoende.”

 - 5.1. Is het college het eens met deze passage?
 - 5.2. Zo nee, waarom niet?
6. Is het college het eens met het oordeel van de Rli (blz 34) dat vanwege deze urgentie én de voorliggende kansen het natuurvraagstuk een prominente plek op de politieke en bestuurlijke agenda vergt?
7. In 2023 heeft Witteveen+Bos in opdracht van de ODNHN een second opinion uitgevoerd over de staat van de natuur in Polder Westzaan. De conclusies van deze second opinion zijn dramatisch. In het rapport van de Rli staat dat de achteruitgang van *beschermde* natuurgebieden relatief meevalt (Nederlands trend), maar dat herstel van de natuur ook daar uitblijft.
 - 7.1. Kunnen we aannemen dat voor het verschil tussen de second opinion en het rapport dezelfde vier redenen (in de inleiding genoemd) gelden als voor het verschil tussen de second opinion en het onderzoek van Sweco?
8. Het rapport beschrijft de rol van gemeenten met betrekking tot natuurherstel als volgt:

“Gemeenten zijn niet betrokken geweest bij de opeenvolgende bestuursakkoorden over natuur, zoals het Natuurpact (2013), of bij de totstandkoming van het Programma Natuur. Ze voeren ook geen formele taken uit in het kader van de Wet natuurbescherming (IPO & LNV, 2013; LNV, 2020b). Gemeenten vervullen voor het natuurbeleid echter wel een loketfunctie. Ze zijn als vergunningverlener betrokken bij uitvoering van de Wet natuurbescherming en hebben een rol bij het inrichten en beheer van openbaar groen. Maar bovenal vervullen ze een prominente rol bij het werken aan een natuurinclusieve samenleving. Gemeenten zijn ook (net als de waterschappen)

betrokken bij de aanpak van opgaven in gebieden in het kader van [toen nog] het Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland en bij het bestuur van enkele Nationale Parken.”⁵

Ook is per 1 januari j.l. de Omgevingswet in werking getreden.

- 8.1. Welke mogelijkheid uit de Omgevingswet gaat het college toepassen om meer voor natuurherstel te kunnen doen ten opzichte van vóór de Omgevingswet?

9. De Rli doet een aantal aanbevelingen aan gemeenten en andere overheden. De aanbevelingen die van toepassing zijn op gemeenten staan in onderstaand kader:

Verbreed de focus van het natuurbeleid: natuur overal en voor iedereen

- *Rijk, provincies en gemeenten: zorg dat in de regionale omgevingsvisies gebiedsgewijs en met betrokkenen in het gebied invulling wordt gegeven aan minimumvereisten voor basiskwaliteit natuur in die gebieden (zie ook § 4.4). Gemeenten: betrek deze minimumvereisten vervolgens bij de gemeentelijke omgevingsplannen en bij het opstellen van leidraden voor de inrichting van de openbare ruimte; dit is van betekenis zowel voor nieuwbouw als voor bestaande wijken.*

Verbind natuurherstel met andere maatschappelijke opgaven

- *Rijk, provincies, waterschappen en gemeenten: maak aan de bedrijven in de landbouwsector duidelijk welke normen voortvloeien uit de ecologische opgaven in een gebied (Rli, 2021a). Vereisten voor de gebiedsspecifieke basiskwaliteit natuur bieden hierbij een houvast en kunnen ook bijdragen aan goede bedrijfscondities (o.a. weerbare teelten en bestuiving).*

Weeg natuurwaarden volwaardig bij economische en politieke besluitvorming

- *Rijk en andere overheden: verbeter het gebruik van maatschappelijke kosten-batenanalyses zodanig dat het voorkomen van natuurschade en het belang van biodiversiteitsherstel daarin beter worden meegenomen. Besteed daarbij aandacht aan de belevingswaarde voor burgers en de beschikbaarheid van ecosysteemdiensten.*
- *Gezamenlijke overheden: geef zelf het goede voorbeeld. In de eerste plaats door grond in eigen bezit duurzaam en natuurinclusief te beheren, te verpachten en te verkopen. Bied daarbij voor pacht en beheer langjarige overeenkomsten aan, zoals ook in het coalitieakkoord [landelijk, 2021-2025, dus inmiddels oud] is voorgenomen (Rli, 2021a). In de tweede plaats door bij overheidsaanbestedingen het maatschappelijk verantwoord inkopen uit te breiden met standaard vereisten voor biodiversiteit.*

Werk gebiedsgericht samen: overheden en andere betrokkenen

- *Rijk, provincies en gemeenten, zorg dat de natuuropgave in een gebiedsgerichte aanpak verbonden wordt met andere opgaven als wonen en energie, om daarbij inhoud te geven aan de beoogde basiskwaliteit natuur (zie ook § 4.1). Hanteer daarbij de landelijke afspraken met betrokken sectoren (zie ook § 4.2). Breng deze aanpak onder bij de eerder door de Rli (2021b) geadviseerde integrale regiotafels waardoor per gebied maatwerk mogelijk is bij een aanpak van opgaven.*

- 9.1. Op welke van deze punten oordeelt het college dat Zaanstad het natuurbeleid zou kunnen verbeteren?

- 9.2. Op welke punten oordeelt het college dat Zaanstad (deels) deze aanbevelingen al uitvoert? Kunt u dit toelichten?
- 9.3. Vat het college dit rapport op als een opdracht voor het eigen beleid?
- 9.4. Op welke manier gaat u de kennis uit dit rapport toepassen? Op welke manier en op welke termijn gaat u de raad daarover informeren?
10. Op welke beleidsterreinen is volgens het college winst te behalen voor de natuur (en daarmee voor het klimaat)? Kunt u dit toelichten?
11. Het rapport beschrijft dat een van de belemmeringen is, dat er te weinig wordt samengewerkt.
 - 11.1. Welke mogelijkheden ziet het college in de samenwerking / het overleg met andere gremia zoals de provincie en de MRA?
 - 11.2. En in de samenwerking met natuur- en milieuorganisaties?
12. Het college is aan het werk (of van plan om dit te gaan doen) met een puntensysteem voor natuurinclusief werken.
 - 12.1. Wordt hierbij al rekening gehouden met het gebiedsspecifieke karakter van de basiskwaliteit van de natuur?
 - 12.2. Zo ja, hoe heeft het college de gebiedsspecifieke minimumvereisten bepaald?
 - 12.3. Zo nee, is het college van plan of bereid om dit alsnog te gaan doen?
13. In §4.3 worden aanbevelingen gedaan om natuurwaarden volwaardig te wegen bij economische en politieke besluitvorming. In de inleiding van die paragraaf staat: "Het langetermijnbelang van een robuuste economie veronderstelt de beschikbaarheid van natuurlijke hulpbronnen. Die beschikbaarheid veronderstelt op haar beurt een duurzame benutting van ecosysteemdiensten."
 - 13.1. Erkent het college die wederzijdse afhankelijkheid?
 - 13.2. Op welke manier wil het college tegemoetkomen aan deze aanbeveling?
14. De Rli vervolgt met een globale aanbeveling:

"Om substantiële stappen te zetten naar een natuurinclusieve samenleving moeten de oorzaken van natuurverlies worden aangepakt en moeten activiteiten met positieve effecten op de natuur en biodiversiteit worden gestimuleerd."

Bij de lancering van het Zaanse Klimaatakkoord was dit ook een aanbeveling van Marjan Minnesma: bevorder waar je meer van wil.

 - 14.1. Wat vindt het college van deze aanbeveling?
 - 14.2. Is het college bereid om te onderzoeken in hoeverre het huidige beleid datgene stimuleert wat positieve effecten heeft op natuur en biodiversiteit?
 - 14.3. Welke mogelijkheden ziet het college daartoe?

Stella Pieterse
Partij voor de Dieren

Noten

1 <https://zaanstad.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Document/2c3eada7-33e0-4f92-84ab-dbdd9294aebf?documentId=3ef7c401-e5be-4d0b-80e9-aa5357f7ebeb0>

2 <https://zaanstad.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Document/2c3eada7-33e0-4f92-84ab-dbdd9294aebf?documentId=0f2d11e0-dc62-4de6-9f24-267301123569>

3 https://www.rli.nl/sites/default/files/advies_natuurinclusief_nederland_def.pdf

4 https://www.noord-holland.nl/Actueel/Archief/2023/April_2023/Inwonersraadpleging_over_het_landelijk_gebied_in_Noord_Holland

5 Voor het IBP VP kunnen we PPLG lezen; een nationaal park hebben we in Zaanstad niet.